Lietas Nr. C33482013
Lietas arhīva Nr. C-1850-14/13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 25.februārī

Rīgas rajona tiesa:

tiesnese V.Puškundze

ar sekretāri D.Ģērķi

piedaloties prasītājai /pers. A/ un atbildētājam /pers. B/

izskatīja atklātā tiesas sēdē, izmantojot tehniskus līdzekļus – skaņu ierakstu, civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

2013.gada 8.oktobrī, ar precizējumiem 2013.gada 22.oktobrī, Rīgas rajona tiesā saņemts /pers. A/ prasības pieteikums maza apmēra prasībā pret /pers. B/ maza apmēra prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā pie apstākļiem, kas pamato prasību norādīts, ka atbildētājs nekādā veidā nepiedalās pušu bērna aprūpē, nesniedz ne materiāla, ne finansiāla, ne arī morāla rakstura palīdzību bērna audzināšanā.

Pamatojoties uz Civillikuma 177., 179.pantu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja /pers. B/ uzturlīdzekļus dēla /pers. D/ uzturam Ls 120 mēnesī ik mēnesi.

Prasības pieteikumā izteikts lūgums lietu izskatīt rakstveida procesā.

Saskaņā ar Rīgas rajona tiesas tiesneses 2013.gada 2.decembra lēmumu civillieta izskatīšanai nozīmēta tiesas sēdē.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta noteikumiem atbildētājam 2013.gada 22.oktobrī deklarētās dzīvesvietas adresi tika nosūtīts prasības pieteikuma noraksts un paskaidrojumu veidlapa, ar lūgumu 30 dienu laikā no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas iesniegt tiesā rakstveida paskaidrojumus. Tāpat atbildētājam tika izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētājs var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē (lietas 44.lapa).

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus tiesai nav iesniedzis.

Tiesas sēdē prasītāja prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un pamatiem. Papildus paskaidroja, ka pušu dēls ir viņas ikdienas aizgādībā, bet atbildētājs bērna uzturēšanā nepiedalās nekādā veidā, arī pēc prasības celšanas nav sniedzis materiālu palīdzību bērna uzturam. Bērnam nepieciešamo izdevumu apmērs mēnesī vidēji ir Ls 240 apmērā un tos sastāda pārtikas preču iegāde, īres maksa, elektrība, auklītes izdevumi, apģērba un apavu iegāde. Attiecībā uz saviem ienākumiem norāda, ka strādā un gūst ienākumus no darba algas 309 *euro* pēc nodokļu nomaksas. Papildus saņem invaliditātes pensiju Ls 70 mēnesī un valsts ģimenes pabalstu Ls 8 jeb 11 *euro* apmērā. Dzīvesvietu īrē, bērnu uzturēt palīdz vecāki. Citu apgādājamo personu nav. Attiecībā uz materiālo stāvokli norāda, ka viņai pieder transportlīdzeklis. Papildus izdevumus veido degvielas izmaksas par bērna nogādāšanu līdz auklītei, ārstam un bērnu dārzam, kā arī medikamenti, bērnam ir diagnosticēta slimība un viņš bieži slimo. Lūdz uzturlīdzekļus piedzīt no prasības iesniegšanas dienas un noteikt sprieduma nekavējošu piedziņu.

Atbildētājs prasību atzina daļēji 100 *euro* apmērā, par ko parakstījās tiesas sēdes protokolā. Neapstrīdēja, ka bērns atrodas prasītājas ikdienas aizgādībā un to, ka nesniedz līdzekļus bērna uzturam. Tāpat neapstrīdēja, ka bērnam ir veselības problēmas. Norādīja, ka prasītāja liedz tikties viņam ar bērnu, kas ir viens no iemesliem, kāpēc uzturlīdzekļi bērnam netiek sniegti. Šobrīd tiek risināts jautājums par saskarsmes tiesībām ar bērnu. Neapstrīdēja uzturlīdzekļu summas veidojošās pozīcijas, par nepamatotiem vien uzskata auklītes izdevumus, jo tos apmaksā pašvaldība. Attiecībā uz saviem ienākumiem norāda, ka strādā SIA „/nosaukums/" un saņem atalgojumu Ls 585 pirms nodokļu nomaksas, papildus ienākumi nav, turējumā ir transportlīdzeklis, par kuru tiek maksāts līzinga maksājums 150 *euro* apmērā ik mēnesi. Papildus norāda uz to, ka viņam esošie ikmēneša izdevumi par līzinga maksājumiem un citiem transportlīdzekļa uzturēšanu saistītiem izdevumiem, degvielas, īres, pārtikas un citi maksājumi liedz iespēju sniegt uzturlīdzekļus prasītājas norādītajā apmērā.

MOTĪVU DAĻA

Noklausījusies pušu paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopumā, tiesa uzskata, ka prasība ir apmierināma pilnā apmērā.

Ar lietas materiāliem pievienoto Dzimšanas apliecības kopiju Nr. /numurs/ apstiprinās, ka /pers. D/, personas kods /personas kods/, vecāki ir /pers. B/, personas kods /personas kods/, un /pers. A/, personas kods /personas kods/ (lietas 8.lapa).

Lietā nav strīds par to, ka pušu bērns atrodas mātes ikdienas aprūpē, minētajam apstāklim iebildumus necēla atbildētājs. Kā izriet no pušu paskaidrotā tiesas sēdē, tad puses šķirti dzīvo kopš 2013.gada maija un kopš šī brīža atbildētājs bērna uzturēšanā nepiedalās.

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10. pantā noteikts, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Civillikuma 177.panta trešā daļa nosaka, ka bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdināšanu, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Tātad no Civillikuma 179.pantā noteiktā izriet, ka pienākums uzturēt bērnu gulstas uz abiem vecākiem samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli neskatoties uz to, vai bērns dzīvo pie viena no bērna vecākiem. Turklāt, piedzenot uzturlīdzekļus, ir vērtējami abu vecāku ienākumi.

Prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus dēla uzturam Ls 120 apmērā no prasības celšanas brīža ik mēnesi.

Tiesas sēdē atbildētājs nenoliedza, ka nepiedalās bērnu uzturēšanā, kā tiesas sēdē norādīja atbildētājs, tad par iemeslu likumā noteiktā pienākuma nepildīšanai kalpo apstāklis, ka prasītāja liedz viņam saskarsmes tiesības ar dēlu, kas tiesas ieskatā nav atzīstams par pamatu atbildētāja kā vecāka pienākuma nepildīšanai. Pienākums rūpēties par bērnu ir absolūts un tas nav ierobežojams ar atbildētāja tiesību aizskārumu. Atbildētājam nav liegta tiesība celt tiesā prasību par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanu, kā arī risināt ar prasītāju ārpus tiesas kārtībā šo jautājumu. No paša paskaidrotā tiesas sēdē izriet, ka šobrīd tiek risināts jautājums par saskarsmes tiesībām ar bērnu.

Tāpat tiesa sēdē atbildētājs neapstrīdēja uzturlīdzekļu summas veidojošās pozīcijas, par nepamatotām atzīstot vien auklītes izmaksas.

Ar lietā esošo Līgumu par aukles pakalpojuma sniegšanu (lietas 9.-11.lapa) apstiprinās pakalpojuma sniegšana pušu dēlam. Savukārt ar Darba pieņemšanas-nodošanas aktiem apstiprinās sniegtā pakalpojuma periods (lietas 12.-20.lapa). Tāpat ar minētiem aktiem konstatēts, ka samaksa par veikto pakalpojumu laika periodā no 2013.gada janvāra līdz septembrim ir Ls 200 apmērā, no kuriem Ls 118,70 veic pašvaldība, bet Ls 81,30 bērna likumiskais pārstāvis.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja ir veikusi samaksu par saņemto pakalpojumu pašvaldības nesamaksātajā daļā. Tāpēc par nepamatotiem ir atzīstami atbildētāja iebildumi.

No Civillikuma 179.panta izriet, ka piedzenot uzturlīdzekļus, ir vērtējami abu vecāku spēja un mantiskais stāvoklis uzturēt bērnu.

Iepazīstoties un izvērtējot sniegtos paskaidrojumus, kā arī lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus pušu materiālajam stāvoklim, tiesa konstatē, ka /pers. A/ no 2013.gada 12.oktobra atrodas darba tiesiskajās attiecībās SIA /Nosaukums B/ un no 2013.gada 28.augusta SIA /Nosaukums C/. Kā tiesas sēdē norādīja prasītāja un ko neapstrīdēja atbildētājs, viņa gūst ienākumus vidēji 309 *euro* apmērā pēc nodokļu atskaitīšanas. Ar lietā esošo Valsts sociālās apdrošināšanas izziņu konstatēts, ka /pers. A/ saņem ģimenes valsts pabalstu Ls 8 apmērā (lietas 51.lapa) un no paskaidrotā tiesas sēdē izriet, ka viņa saņem bērna invaliditātes pabalstu Ls 70 apmērā. Savukārt ar lietā esošo Valsts ieņēmuma dienesta izziņu konstatēts, ka prasītājas ienākumi par laika periodu no 2012.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 30.septembra kā darba ņēmējai ir bijuši Ls 1963,31 apmērā un pabalsti un atlīdzības izmaksātas Ls 1461,27 apmērā (lietas 52.lapa).

Tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā un tiesas sēdē norādīto apstākli, ka prasītājas īpašumā ir transportlīdzeklis. Minēto īpašumu piederība apstiprinās ar Tiesu informācijas sistēmā pieejamajiem publisko reģistru datiem, turklāt prasītājas ienākumu avotam un apmēram, kā arī mantiskajam stāvoklim iebildumus necēla pats atbildētājs.

Attiecībā uz atbildētāja ienākumiem un mantisko stāvokli lietas izskatīšanas laikā nodibināts, ka no 2013.gada 29.aprīļa atbildētājs ir darba tiesiskajās attiecībās ar SIA /Nosaukums D/ un viņa ienākumi no darba algas vidēji sastāda Ls 769 mēnesī pirms nodokļu nomaksas (lietas 48.lapa). Savukārt no Valsts ieņēmuma dienesta izziņas izriet, ka viņa gūtie ienākumi laika periodā no 2012.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 30.septembrim sastādīja Ls 5026,42 apmērā (lietas 52.lapa).

Tiesai nav pamata apšaubīt atbildētāja tiesas sēdē norādīto, ka viņam nepieder kustama manta vai nekustamais īpašums, iebildumus mantas neesamībai necēla prasītāja. No Tiesu informācija sistēmā pieejamajiem Ceļu satiksmes direkcijas datiem konstatēts, ka /pers. B/ turējumā ir transportlīdzeklis BMW 318, 2003.gada izlaidums.

Tādējādi, pierādījumu vērtēšanas stadijā, tiesa nonāk pie secinājuma, ka atbildētāja materiālais stāvoklis un ienākumu apmērs ir lielāks nekā prasītājai, līdz ar to arī iespējas uzturēt bērnu prasītājas lūgtajā apmērā, kas atbilst pusei no visiem bērnam mēnesī nepieciešamajiem izdevumiem.

No prasības pieteikumā iekļautā aprēķina un tiesas sēdē paskaidrotā izriet, ka pušu dēla ikmēneša izdevumu summa sastāda aptuveni Ls 240 apmērā.

Dēla izdevumu apmēru sastāda ēdināšanas izdevumi, apģērba un apavu, īres un komunālo pakalpojumu izdevumi proporcionāli viņa

daļai, degvielas izdevumi, kā arī papildus izdevumi par medikamentu iegādi un aukles pakalpojumu apmaksu, jo bērns bieži slimo, turklāt viņam ir diagnoze – artrīts un bērnam ir piešķirta invaliditāte.

Tiesai nav pamata apstrīdēt un atzīt par nepamatotām prasītājas norādītās bērnu uzturēšanas izdevumu pozīcijas un to apmēru, jo bērnam vispārpieņemti, kā arī tiešā sakarā ar lietas materiāliem ir nepieciešami prasītājas norādītie izdevumi, izglītībai, apģērbam, medikamentiem, higiēnas līdzekļiem un uzturam. Tiesas ieskatā prasītājas norādītās pozīcijas bērnu uzturēšanai ir saprātīgas, pamatotas un ir samērojamas ar bērna vecumu un vajadzībām.

Turklāt tiesa īpaši ņem vērā pušu dēla no viņam diagnosticētās slimības izrietošās papildus vajadzības, kas sasaistās ar īpašu aprūpi ikdienā.

Bez tam no loģikas un dzīvē gūtiem novērojumiem tiesa norāda, ka pilnīgi visus bērna izdevumus aprēķinā nav iespējams ietvert un bērna audzināšanas un aprūpes gaitā var rasties papildus neparedzēti izdevumi. Tāpat tiesa norāda, ka izdevumi tam vecākam, kurš ikdienā rūpējas par bērnu un audzina to, vienmēr ir lielāki tam vecākam, kurš ar bērnu pavada mazāk vai ne maz laika.

Bērnam nepieciešamo izdevumu pozīcijas pēc būtības atbildētājs neapstrīdēja, atzina savu pienākumu piedalīties bērnu uzturēšanā, norādīja uz argumentiem sava pienākuma nepildīšanā, ko tiesa atzinusi par nepamatotiem.

Atbilstoši Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes konstatētajam 2013.gada decembrī, iztikas minimuma patēriņa grozs vienam iedzīvotājam sastādīja 252,19 *euro*.

Līdz ar to tiesa, ievērojot lietas izskatīšanas laikā konstatētos apstākļus, izvērtējot tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, lietā esošos pierādījumus pušu mantiskajam stāvoklim, atzīst par taisnīgu un samērīgu pušu materiālajam stāvoklim, kā arī bērna vecumam un veselības stāvoklim no atbildētāja /pers. B/ prasītājas labā piedzīt uzturlīdzekļus nepilngadīgā dēla /pers. D/ uzturam Ls 120 jeb 170,74 *euro* apmērā ik mēnesi.

Tiesa, nosakot šādu uzturlīdzekļu apmēru, ņem vērā valstī noteikto iztikas minimumu, kā arī abu vecāku spējas uzturēt bērnu atbilstoši viņu vajadzībām, proti, abi vecāki ir darbspējīgā vecumā, no pušu paskaidrotā tiesas sēdē izriet, ka atbildētājs ilgstoši un nepārtraukti atradies darba tiesiskajās attiecībās, un tiesa, pierādījumu vērtēšanas stadijā ir atzinusi, ka atbildētāja materiālās spējas ir lielākas nekā prasītājai, kuras ikdienas aprūpē atrodas bērns. Lietas izskatīšanas laikā tiesai nav iesniegti pierādījumi, ka pusēm būtu šķēršļi gūt ienākumus bērna vajadzību nodrošināšanai nepieciešamajā apmērā.

Tiesa uzskata, ka, atbilstoši prasītājas tiesas sēdē pieteiktajam lūgumam un ievērojot bērna intereses, uzturlīdzekļu piedziņa ir uzsākama no prasības celšanas dienas tiesā, t.i., no 2013.gada 8.oktobra.

Atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai, uzturlīdzekļu termiņš ir nosakāms līdz bērns sasniegs pilngadību.

Tiesa izskaidro pusēm, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta ceturtajā daļā noteikto, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu. Uzturlīdzekļu noteikšana nav šķērslis bērnu mātei iesniegt tiesā prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, ja bērna tēva materiālais stāvoklis uzlabojas, tāpat kā bērnu tēvam celt prasību tiesā par uzturlīdzekļu samazināšanu, ja materiālais stāvoklis pasliktinās. Tāpat bērna tēvam nav šķērslis labprātīgi sniegt savam bērnam uzturlīdzekļus lielākā apmērā.

Tiesa atzīst par pamatotu prasītājas lūgumu noteikt sprieduma nekavējošo izpildi, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1. punktā noteikto, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkts paredz, ka prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu atbrīvojami no tiesas izdevumu samaksas.

Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas par uzturlīdzekļu piedziņu ir atbrīvota saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, valsts nodeva no atbildētāja ir piedzenama valsts ienākumos, un tās apmērs saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu un 35.panta pirmās daļas 3.punktu sastāda 307,33 *euro* (170,74x12= 2048,88x15%=307,33).

Ņemot vērā minēto tiesa atzīst, ka no atbildētāja valsts labā piedzenami tiesas izdevumi- valsts nodeva 307,33 *euro* apmērā, kā arī atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts" tarifiem ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu nosūtīšanu, kas uz sprieduma taisīšanas dienu sastāda 9,06 *euro* apmērā (lietas 2.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta, 35.panta, 42.panta, 43.panta, 96., 97., 193., 195., 204.^{1}, 250.^{25}-250.^{27} panta, tiesa

nosprieda :

/pers. A/ maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 170,74 *euro* (viens simts septiņdesmit euro 74 centi) apmērā katru mēnesi sākot no

2013.gada 8.oktobra līdz bērna pilngadībai, bet ne mazāk kā noteikts 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr. 37 ,,Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus – valsts nodevu 307,33 *euro* (trīs simti septiņi euro 33 centi) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,06 *euro* (deviņi euro 06 centi) apmērā.

Valsts nodeva iemaksājama - Saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas Nr. 90000050138, Saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr. LV55TREL1060190911200. Maksājuma mērķī jānorāda atsauce uz Rīgas rajona tiesas 2014.gada 25.februāra spriedumu civillietā Nr.C33482013.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami - Saņēmējs: Tiesu administrācija NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas Nr. LV90001672316, Saņēmēja iestāde: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr. LV51TREL2190458019000. Maksājuma mērķī jānorāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499 un atsauce uz Rīgas rajona tiesas 2014.gada 25.februāra spriedumu civillietā Nr.C33482013.

Noteikt /pers.B/, personas kods /personas kods/, termiņu tiesas sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā. Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā, maksājumu apliecinošu dokumentu norādītajā termiņā iesniegt Rīgas rajona tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese V.Puškundze